

УГАРИ

8-9

УСТАВЪ

Печатница ИВ. КАРЕЕВЪ & Синове — Е.-Джумая

0-8

УГАРИ

8-9

ГОДИНА ПЪРВА

PLATE

—

—

—

—

УГАРИ

Всѣка книга е паметникъ
на нѣщо станало въ сърцето.

И Райновъ.

Съ настоящата книжка, оп. Угари завършва своята първа годишнина. Родено въ огненитѣ сърдца ни нѣколцина млади синове на земята ни — прѣснати изъ нейнитѣ малки провинциални градове, но чувствуващи въ себе си вдѣхновението и огънятъ на творчеството и любовта къмъ поезията и красотата — Угари просъществувва една твърде трудна година, като премина презъ началнитѣ фазиси на всѣка новородена ромба.

За да се роди на свѣта Угари е имало своя цель и своя задача: Угари да разгърне недрата на пресниятъ соченъ черноземъ въ раннитѣ дни на пролѣтѣта, да погълне всичкитѣ лъчи на лѣтното слънце, да се напои отъ всичкитѣ струи на благодатниятъ дъждъ, и се превърне на сочна и плодна земя, изъ която въ бѣдни времена да възбуйнатъ въ златна нѣтва всичкитѣ хвърлени семена.

Всѣка книга, всѣко списание, е или огледало и отзвукъ на времето и епохата си, или предвестникъ на ново време и начало на нова епоха. Угари не е обгърнало и не може да обгърне тая голѣма задача, но се е стремилъ да бѣде зовъ и обединителенъ тласкъ на младитѣ и скромни сили, да поощри творчеството на самобитнитѣ таланти и редомъ съ тѣхното поощрение да присади необходимитѣ познания и култура, да съедини таланта съ културата и познанието, като необходимими елементи за художественото творчество.

Несъмнено, това е единъ опитъ за обединение на младитѣ и талантиви провинциални сили, за тѣхното издигане и изнасяне предъ общест. дѣлото на творческа-

та провинция. Но несъмнено е и това, че въ първата си годишнина Угари още не е постигнало своята цел. Изпълнението на тая задача е единъ дълъгъ процесъ, и е потребно много трудъ и време, а това ще стане при положението, че Угари ще може да живѣе и ще желае да живѣе въ съзнанието на своитъ подърнници.

Ако това стане, тогава Угари ще оправдае своето появяване и съществуване и ще стане една голѣма книга-родена, за да чертае една малка епоха въ развитието на родната ни книжнина и едно огледало на пѣтьтъ, презъ който сѣ приминали бѣдчитѣ творци.

За изълчението на тая задача и постигане на високитѣ си цели, Угари ще следва начертаниятъ си пѣть, и ще се стреми да изпълнява задачата си толкова по-силно, колкото по-силна е вѣрната въ неговитѣ създатели и по-многобройни сѣ труженицитѣ, които ще обединява.

Отъ Редакционниятъ комитетъ

СИНЪ СЕ РОДИ

На Свѣтлозаръ Ловдниевъ

Баба Вида издигна отрочето, сви устни и извика:

— Момченце! Няголе, да е хаирлия. Да ти бжде отмѣна въ трудъ и грижи, да порастне и остарѣ...

Няголъ се спусна къмъ нея. Поиска да вземе детето.

— Недей! Твоитѣ рѣце не сѣ за дете, ще го одушишъ какъвто си!

Здравиятъ русокосъ селянинъ се усмихна радостно:

— Момченце!... Хи-хи-хи... — удари се по коляното — Чакай да го видя!... Ихи-и... цѣлъ пехливанинъ!...

Малкото жумѣше. Дневната свѣтлина го дразнѣше. Начумери лице и издаде слабъ писъкъ.

Родилката, побледиѣла отъ умора, се обади съ тихъ гласъ:

— Ихъ, какъвъ си, Няголе! Разплака детето...

Той я погледна, искаше да ѝ каже утѣшителна дума, забърка се и отвърна:

— Момченце, синче, първа рожба!...

И изкочи ухиленъ навънъ.

Влѣзе въ стаята, откачи чифтето, качи се на чардака и изпраздни два патрона.

Гърмътъ, като радостенъ кликъ, полетѣ къмъ синьото безоблачно небе и се разтопи надъ селото. Дветѣ бѣли облачета димъ се разнесоха отъ вѣтъра...

— Ехъ... първа рожба... синъ...

— Какво си се разгърмѣлъ, свато? — обади се съседътъ му.

— Какво ли? — той постави още единъ патронъ и грѣмна. — Синъ, братко, синъ ми се роди, мъжко!

— Браво! Да го поживи Богъ!

Няголъ изпъчи гърди и завика колкото му гласъ държи:

— Хей, братя селяни, първа рожба ми се роди, синъ ми даде Господъ, синче...

— Е-е... какво си се развикалъ като лудъ, уплаши булката! — обади се баба Вида.

— Не остава женска работа! Вмѣсто да дърдоришъ, източи единъ котелъ отъ червеното вино, да се почерпимъ, както Богъ далъ. Вижъ, гоститѣ идватъ.

Бай Лефтеръ, Петръ Кехаята и Ковачъ Стоянъ влѣзоха въ двора.

— Ей, комшу, пази ни отъ кучетата!

Няголъ весело ги посрещна съ пълненъ котелъ вино.

— Пийте и кажете: да поживи Богъ синчето.!!

— Да го поживи, Няголе, да стане здравъ и имотенъ!

— Наздраве, за здравето на синчето! Нѣма нужда отъ канчета
ще пнемъ отъ котела...

— Ахъ, измамини Кехаята; излѣзе по уменъ отъ насъ!

— Полека, — обади се ковачътъ — ще го изпиешъ!

— Няголъ пакъ ще го напълни!

Влѣзоха въ голѣмата одая. Баба Вида постла козяника, нареди
възглавници. Гоститѣ сѣднаха.

— Слушай, Няголе, мохабетъ безъ свирня петъ пари не струва!

— Право думашъ, бай Лефтере! Я, Петре, иди намѣри Стойно Гай-
даря и забери всички отъ кръчмата на Яни. Кажимъ, че първа рожба
ми се роди — синче...

Кехаята изприпка.

Следъ време се чу свирня на двора.

Няголъ излѣзе.

Кехаята водѣше, начело съ Стойко Гайдаря, цѣла сганъ селяни.

— Вѣрно, а Няголе, синъ, а? Хайде да е честитъ!

— Синъ, а? Да го поживи Господъ!

— Да остарѣе и побѣлѣе, като Стара-Планина!

Няголъ се усмихваше доволенъ и единъ следъ други ги блѣскаше
въ голѣмата одая.

Почна се веселба.

Гайдата извиваше пискливъ гласъ.

Котелътъ се изпразваше и отново пълнѣше. Голѣмата прѣстена
пахарка обхождаше въ кръгъ селянитѣ.

— Ха така!... Синъ се роди! Свири, Стойко, свири по-силно...

Черното вино, като балсамъ се изливаше въ жаднитѣ гърди на
селянитѣ.

— Ха така, да е честитъ, Няголе; той ще ти бжде радостъ и утѣха!

Кехаята трѣшна калпакъ на пода. Дигна се прахъ. После се
обърна къмъ гайдаря:

— Ей, Стойко, карай ржченица... Ставай, Няголе, ти ще я
поведешъ...

Полупияната му снага се понесе въ лека игра.

— Хопъ, хопъ... ха... хопъ...

Той плѣскаше ржце, удряше бедра, клѣкаше, лѣгаше на едната
си ржка, премѣташе се, изправяше се на глава.

— Така, по балкански я друсашъ, тѣй те харесвамъ... тѣй...

— Хайде кръстникъ, ставай и ти! Съ ржката си ме вѣнча за
Рада, съ ржката си ще кръстишъ и синчето... ха, така...

Кехаята се отдръпна

Играчитѣ хвърлиха елеци и пантофи. Останаха по ризи. Лицата имъ пламнаха. Потътъ се стичаше на малки струйки по-лактитѣ, по-шиитѣ имъ и попиваше въ ризитѣ.

— По-полека, ще съборите кжщата — извика току що влѣзла баба Вида.

— Нека! Няголѣ пакъ ще я направи.

— Бабо Видо, я му дрѣпни малко отъ пахарката!

— Неискамъ!

— Хайде де! И ще поиграешъ съ Няголѣ!

— Не думай тѣй, остарѣхъ!

Кръсникътъ напълни пахарката и я подаде на бабата.

Усмихна се и благослови:

— Нека Господъ здраве и късметъ да му даде!

— Да даде, бабо Видо!

Тя пи, обърса съ ржка мокритѣ си устни и понече да излѣзе.

— Чакай, ще играешъ!

— Стара съмъ!

— Стара-млада... неznamъ. Ще играешъ!

Няголѣ подкачи:

— Хайде, бабо Видо... хопъ, хопъ...

Бабата се засмѣ и заигра съ него.

— Я гледай, играе като млада булка, а глѣкъ на стара се прави

— Ихъ какъвъ си, Лефтере!

— Играй, играй! Много не дрѣнкай!

Тя тропаше като млада невѣста. Селянитѣ следѣха съ живъ интересъ играчитѣ...

— Ухъ... уморихъ се!

Поднесоха и пахарката.

Пи и излѣзе.

Кръсникътъ подхвана пѣсень:

„Гюлюмъ презъ гора вървѣше

и на Грозданка думаше:

— Хайде ми млада престани,

доде си млада й хубава,

доде си малка й глупава...”

— Иху-у... ху-у-у-у!

Няголѣ излѣзе на чардака и грѣмна.

Върна се пакъ при веселата компания.

— Ти ли грѣмна?

— Азъ, ами кой!

— Тъй, да стане синчето юнакъ, като баща си!

Нощта пристъпяше тихо.

Блѣснаха на небето безброй свѣтли звезди, сякашъ кроткитѣ очи на хиляди отрочета изпращаха благословия къмъ земята.

Късно презъ нощта гоститѣ си отидоха, клатушкайки се изъ кривитѣ улици на селото.

Няголѣ остана самъ.

Главата му тежѣше.

Излѣзе вѣнъ на пруста.

Луната плетѣше златни мрежи и ги простираше надъ долища и равнини.

Стрелна очи.

Отъ лѣво започваше тъмната гората, отъ дѣсно лежаха нивитѣ а по долу съ и неговитѣ. „Долѣтъ“, „Поповата чука“, „Сухиятъ кладенецъ“ ...хе-е... много...

Видѣ се остарѣлъ съ прошарена коса... Върви изъ нивитѣ, оре... До него е той, синчето му; снаженъ, хубавелекъ... Пристъпя следъ ралото. Предъ него два сиви вола размахватъ опашки и черната угарь се рони, рони...

Усмихна се.

Доплака му се отъ радость.

Влѣзе при жена си. Рада спѣше. Едната ѣ ржка нѣжно обвиваше детето. Откри личицето му. Блаженна усмивка се разлѣ по устнитѣ на Няголѣ...

Наклони се надъ Рада. Цѣлуна я по челото, предпазливо се измъкна отъ стаята, отиде въ голѣмата одая, постла си самъ и се вмъкна подъ хатела.

Недѣлко Месечковъ

1. ПИСМО

НА Н. К.

Ти съ другия не си честита — знамъ,
и азъ тѣжа за твоя скърбенъ жребий
и често ровя скжпитѣ писма,
що получавахъ нѣкога отъ тебе.

Чета ги. Твоята вѣра въ любовта
израства тѣй неизразимо чиста!
Въ молитвитѣ на твоята душа
азъ виждамъ често твоя погледъ бистъръ.

И сякашъ слушамъ твоя влюбенъ гласъ,
две ласкави очи ме гледатъ!...
Това е часъ любимъ, прекрасенъ часъ,
въ който азъ те срещамъ: тѣжна бледа
ти идешъ въ моя старъ самотенъ домъ
като приятелка добра и кротка,
за да цѣлунешъ моя свѣтъ покой
и си заминешъ съ малка, черна лодка...

Азъ мисля за живота за скръбта,
а презъ прозореца навнѣ въвъ здрача
шуми като пристанище града
и непознати хора тежко крачатъ.

Така съмъ се унасялъ не веднажъ
въ вихрушката на мойта свѣтла мисль
и ми е пѣлъ притихналия дѣждъ
поемитѣ, които съмъ ти писалъ.

Ти съ другия си винаги сама —
душата ти въ душата ми живѣе,
а твойтѣ малки горестни писма
като звезди надъ мойта мѣка грѣятъ.

2. Ж Ъ Т В А

Азъ ида съ ведрото утро
въ зеленитѣ родни поля,
да срещна жътваркитѣ пѣстри
и васъ, ранобудни села.

Изъ вашитѣ топли долини
пакъ старитѣ пѣсни ехтятъ
и гледатъ метличини сини
отъ нивитѣ — въ ясниа пѣть.

Съсъ свѣтлата радость въ очи
азъ диря момитѣ засмѣни
и ангели бѣли вървятъ
презъ златнитѣ ниви съсъ мене.

Гори, плодородна земя!
Прегръщайте, топли обятия!
Азъ гледамъ: небе и поля
и погледъ синовенъ имъ прашамъ.

А остритѣ сѣрпове пѣятъ
низъ златнитѣ равни жита
и тѣхната пѣсень люлѣе
на кретки сѣрдца радостъта.

Иванъ Буюклийоки

ПЪСНИ ЗА МАКЕДОНИЯ

1. ЧЕРНИЙ ВѢТЪРЪ

Днесъ отъ северъ ще повѣе за разтуха,
утре пѣкъ отъ югъ ще дойде съ поздравъ миль —
въ мигъ отъ изтокъ примамливо ще задуха —
Черний вѣтъръ — въ свойтъ пазви мечъ укрилъ.

Тѣй — единъ и сжщъ — той иде отъ далече
и се спуща съ бѣсний вихъръ на смъртъта —
и отскубва, скжпа майко, вѣка вечеръ
на сърдцето ти златото и честъта.

Разлюляна отъ нестихналата вечеръ
родна стрѣха се руши съсъ страшенъ грѣмъ —
свидна рожба се отвѣва на далече
и пустѣе ненагледанъ роденъ домъ.

Черний вѣтъръ! Черна сѣнка на палача
незапрѣлъ безумний танецъ на смъртъта,
не запрѣлъ сразенъ — сразени дето плачатъ
срѣдъ безцвѣтнитѣ градини на скръбъта —

ще запрешъ! Ще млъкне тая черна пѣсенъ,
що на майката отрока скжпъ отне —
и съ горчилото на всѣка твоя есенъ
громко тебе живъ и мъртъвъ ще кълне!

2. МАКЕДОНИЯ

Съ клетва и молитва въздиша земята,
трепери отъ болка изранена пръстъ —
черна почерняла проклина гората
зловещиятъ образъ на разперенъ кръстъ.

О ти, мой край роденъ — родна Македония —
златенъ класъ потъпканъ въ нестайна борба —
майка ли за тебе сълзи не изрони —
синъ ли не възмогна своята сѣдба!

Кървави безлюдни равнища пустѣятъ,
като стражъ замисленъ всѣки хълмъ мълчи —
и отъ всѣка чука и отъ всѣки хребетъ
вечний кръстъ съ разперени крилѣ стѣрчи.

Тишина. Мъртвило. Време на палачи.
Крѣвь крѣвта залива — день въ нощитѣ мре;
болно—мѣтни Вардаръ — мѣтни води влачи
и залива съ сълзи Бѣлото море.

А. Струга

ПРАЗДНИКЪ

Сега е празникъ, — ясна пролѣтъ,
градътъ е цѣлъ въ зеленина
и хората съсъ бистъръ погледъ
шумятъ на градския площадъ.

Изъ въздуха прелитатъ птици, —
така е свѣтъль тоя день,
като засмѣна хубавица —
възторженъ, свѣтъль, вдъхновенъ.

Вземи ме, чиста, свѣжа радость,
взсми ме, ведъръ, ясенъ день —
такава е и мойта младость
и като тебъ съмъ възроденъ.

Вървя отъ пролѣтъта омаянъ,
отъ китната зеленина
и отъ избликналата младость,
която търси свѣтлина,

въ която блика чиста сила,
дошла презъ много вѣкове,
за да роди у менъ обилна
любовъ и свѣжи стихове.

Сега е празникъ, — ясна пролѣтъ,
градътъ е цѣлъ въ зеленина
и хората съ избистренъ погледъ
шумятъ на градския площадъ.

Осимеонъ Мариновъ

Действителностъ и изкуство

Извънредно много се писа и се пише изъ разнитѣ вестници и списания, че положението на българския народъ е окаяно. Най-различни групи и партии се обвиняватъ една друга, че сж виновни за това натегнатото положение. Всѣки е правъ за себе си. „Единъ за всички“ се замѣнява съ: „Единъ противъ всички.“ Взаимни ежби, диктувани отъ лични интереси, раздѣлятъ народа на хиляди лагери, които спомагатъ да се доразруши и малкото ценно, скѣтано въ души тѣ на хората.

Економическия упадакъ завладѣва мощно и стѣга като съ клещи всички. Въпрѣки че милиони работни ржце копаятъ обширната земя; въпрѣки че фабрицитѣ могатъ за едно непродължително време да изработятъ и предоволствуватъ съ най-ннобходими нѣща цѣлото човѣчество, материалния животъ за грамадното мнозинство е убийственъ. На какво се дължи това? Кое обстоятелство спомогна най-много, можеби, мизерията да обхваща все по-голѣмъ кръгъ хора, да хлопа по вратата на земледѣлца, на еснафа, на чиновника? — Трѣбва да се съгласимъ, че **духовната криза**, като алченъ демонъ донесе и материалното разложение. Войната, освенъ че погълна милиарди спестени съ трудъ средства, освенъ че погребва милиони невинни хора и разплака стотици милиона сърдца, но спомогна да дойде стихийно и се посели между чиститѣ души духътъ на нравствения упадкъ.

Чужди за хората днесъ сж думитѣ честность, духовна свобода, искреность, обществено чувство... Всѣки, въ името на собственото си съхранение, живѣе за себе си, затворенъ въ своята черупка, и безъ угризеніе на съвестъта би смачкалъ тоя, който му пречи да не се добере до престѣпни начини за печалби.

Кждето има умишлено насилие надъ собствения духъ; кждето човѣкъ забрави, че около него сжществуватъ други хора, които трѣбва да живѣятъ човѣшки, кждето празнодѣлието взема връхъ надъ сериозното — тамъ материално благоденствие не може да има. Нѣма да има и тамъ, дето единъ трупа блага за смѣтка на други, дето „другитѣ“ сжществуватъ въ въображение като нѣщо мъгляво, далечно...

У насъ липсватъ хора, които да вдѣхнатъ малко радостъ въ души тѣ. Съ освобождението — нашата действителность се освободи и отъ здравитѣ духове като Ботйова, Каравелова, Раковски, Левски... Реди се пвртизанщината и плѣзнаха нейнитѣ слѣпи орджия — хора, които си внушили, че само тѣ трѣбва да сжществуватъ охолно. Тия партизани от-

ровиха и продължават да тровятъ душитъ на масата. Кого да слуша нашия беденъ и тихъ народъ? Еднакво престъпната демагогия на „лѣви“ и „дѣсни“ ли, далечния идеалъ на които е да иматъ въ ржцетъ си повече безкритични хора и да правятъ съ сърдцата, съ душитъ и съвестта каквото искатъ? И още: предъ очитъ надругитъ да се преструватъ на голѣми идеалисти и защитници на правдата и съвестта, а когато вече иматъ въ ржцетъ си достатъчно бюлетини, най-цинично да се смѣятъ въ наивността на тия, които отъ „водачитъ“ бѣха принудени да наивничатъ! Болкитъ и страданията на живия механизъмъ, като по магически знакъ се забравятъ, за да изпъкнатъ на преденъ планъ при нови избори...

Господата отъ горе създадоха днешния кръстопътъ. Гласовѣтъ, които искатъ да дадѣтъ единъ нормаленъ ходъ на нѣщата, сж тъй глухи! А недовѣрието на народа къмъ „водачитъ“ се по-силно се увеличава. Една дълбока пропастъ все по дълбоко се дълбае...

Моментъ на изпитание!

Моментъ, въ който трѣбва на проличи, дали идеалитъ на миналитъ борци могатъ да се всадятъ и доразвиятъ въ душитъ на призвани хора. Моментъ, въ който трѣбва да се реши дали здравия народенъ духъ трѣбва да остане въ ржцетъ на случайнитъ хора, които да заличатъ малкото останали ценности въ народната душа, или да застанатъ начело хора искрени, съ вѣра въ себе си и въ народа.

- * *

Въпросътъ е: при това положение, какво трѣбва да бжде отношението на писателътъ къмъ народа? На кжде да насочи своитъ творчески усилия и необходимо ли е да се обяви решително противъ отрицателното у досегашнитъ решающи народни сждбини хора? Необходимо ли е да слезе „въ низинитъ“, вѣрно да долови какво иска тоя народъ и да заработи за духовното и моралното му издигане? Трѣбва ли писателътъ да отрази въ своето творчество душата на народа и да стане водачъ къмъ по-свѣтли хоризонти?

Моментътъ, очертанъ много добре отъ днешното положение, показва, че повече отъ всѣкога е нужно да се посочи единъ пжтъ и да излѣзатъ хора, които да поведатъ другитъ по него. Чувствува се нужда отъ хора, които да разтърсятъ изъ основи гнетящото положение и да подхранятъ въ душитъ малко надежда...

Въ миналото писателътъ и общественикътъ щастливо сж били съчетани въ една личностъ. Писателътъ творилъ въ името не на нѣкакво учебникарско изкуство, за тоя, или оня, а за народътъ. Днесъ, за голѣма скръбъ, у насъ не сществува писателъ съ името и авторитета на единъ Вазовъ. Макаръ че мнозина сж склонили да отрекатъ тоя изигралъ най-

голяма роля народен писател след освобождението, все пакъ не може да не се съгласимъ, че той създаде ценни и силни творби, като стана фокусъ, насочилъ усилията си да твори за своя народъ. Съ творчеството на Вазова израстнаха нѣколко поколения, които отъ него обикнаха писменното слово, за да отричатъ сега своя пръвъ учител!

Творчеството на много наши днешни „признати“ поети рѣдко засѣга по-широкъ кръгъ хора, освенъ лично „азъ“. Собственитѣ настроения, въ хилядитѣ случаи създадени изкуствено, сѣ много далечъ отъ тия на читателя, на сѣщия читателъ, когото обвиняватъ че не купува книгитѣ имъ. Изкуствена скръбъ, или бленувана радостъ се срещатъ най-често въ творбитѣ на мнозинството поети. Това е, защото не пишатъ само тия, които чувствуватъ необходимостъ да напишатъ това, което ги вълнува, а и тия които си внушаватъ, че могатъ да станатъ писатели.

Мнозина се ползгаха отъ външната форма и разтрѣбиха навсѣкжде за нѣкакви „поети и писатели на селото“, защото едни възхвалявали птичкитѣ, горитѣ, нивитѣ, полусѣборенитѣ села и т. н., а други описвали въ разказчетата си животътъ на селянина не както е въ действителностъ, а „художествено“, сиречъ, всичко тъй, както се разправя въ приказкитѣ, всичко лустросано, погледнато презъ златни очила.

Тия хора си пишѣха, който се интересуваше купуваше книжкитѣ имъ, а народътъ : хаберъ си нѣма, че такива люде съществуватъ и описватъ „неговия животъ“! Жалко е, че почти всички наши писатели нѣматъ оная духовна сила, която да привлече сърдцата поне на интелигенция, да стопли душитѣ и вдѣхне вѣра за по-добри дни. Днесъ, наистина съществува едно изкуство, съществуватъ хора на изкуството, но самото то живѣе за себе си, точно като самитѣ творци. Действително, кой съвремененъ писател заживѣ съ болкитѣ и радоститѣ на народа? Кой се радва на заслужена популярностъ и вдѣхновява поне интелигентнитѣ среди? — Въпросътъ е откритъ.

Пътътъ на младитѣ, които идатъ като замѣстници, води презъ една свѣтла врата: изкуството за народа. Призиванитѣ скоро ще доловятъ, че сухитѣ излияния въ проза и стихове, сѣ обречени да стоятъ по рафтоветѣ. Който има очертанъ пътъ, силенъ духъ, и наедно съ таланта—обществено чувство, той ще изиграе една роля, за която сега смѣтно загатватъ. Истински надаренитѣ хора отъ провинцията, ще изиграятъ една възродителна роля срѣдъ своя народъ само тогава, когато тѣхното изкуство стане плътъ и кръвъ отъ сѣщия тоя беденъ народъ. Само когато искренитѣ думи вдѣхновятъ и просвѣтлятъ душитѣ, на лице ще имаме едно възродително движение, подхванато съ вѣра отъ долу. Мина времето, когато мислѣха че изкуството е проява на нѣкакви виши

несжествующи у „обикновеннитѣ“ хора чувства, когато—за да бжде едно произведение чисто изкуство — трѣбваше да отразява нѣкакви фантастични и неземни чувства и преживѣвания!

За да може писателятъ съ чиста съвестъ да даде нѣщо на своя народъ, нужно е да погледне самата груба действителностъ и да очертае по-свѣтли пѣтища, да даде здрава храна на интелигенцията и така по сигурно да се заработи за всеобщъ духовенъ възходъ.

Ако днесъ това не се е доловило отъ всички, утре неминуемо ще обхване и останалитѣ творчески кръгове.

Петъръ Стоповъ

ДЕЛИОРМАНСКИ СОНЕТЪ

СИНЪ

Азъ идвамъ да цѣлуна твойта прѣстъ
и аленитѣ макове край нивитѣ,
и приютенъ подъ сѣнката на кръстцитѣ
поне веднажъ да склопя взоръ щастливо:

да слушамъ какъ шурцитѣ се надпѣватъ
съ крила да ме ласкаятъ бѣли птици,
а при зори надъ мене да развѣва
богатитѣ си класове пшеницата.

И слънцето, когато се въззема
велико и могъщо надъ могилитѣ,
да не почувствамъ мжка и безсилие,

а като герой отъ рицарска поема,
покоренъ предъ властѣта на вѣчносилния
съ угмивка своя свѣтълъ мечъ да снема.

Свѣтлозаръ Димитровъ

1. НАДЪ ВСИЧКО

НА ВЕЛИЗАРЪ ФИЛИПОВЪ

Ний бѣхме смѣли, горди, силни
когато ни изпращаха съ цвѣтя
и благославяха съсъ чаша вино —
да тръгнемъ и да покоримъ свѣта.

Когато розовата неизвестность
влечѣше нашѣ огнени сърдца
и ние тръгнахме съсъ пѣсень,
като безумно влюбени деца.

Сега, следъ толкова нерадостни години,
следъ толкозъ пжть, следъ толкова беди
поспри да вкусимъ аленото вино —
кръвта на нашитѣ дѣди.

Азъ зная, вече то се е вгорчило,
погълнало сълзитѣ и скръбта
на много поколѣния пребили,
отминали съсъ клетва надъ свѣта.

Но ти познавашъ мойта дива гордость
и знаешъ: тая стара наша скръбъ
не ще остави нито зърно подлостъ,
не ще сломи нещастнитѣ срѣдъ пжть.

Сега налей! Наздраве! Да пиеме!...
И още, още... свѣтло е предъ насъ.
Една ржка нетлена ме подема
и азъ летя надъ всичко въ тоя часъ.

2. ЖЕРТВАТА

ВЪ ПАМЯТЬ НА ХРИСТО БОТЙОВЪ

Години въ нашитѣ сърдца живѣе
по тебѣ една огромна, трайна скръбъ.
За нея тѣжнитѣ жътвайки пѣятъ
подъ знойно слънце съ сребърния сърпъ

Какъвъ бѣ ти и кой си, ние знаемъ:—
поетъ, романтикъ, братъ на всѣки робъ,
съ кръвта си ти изкупи своята измама
и стана новъ Христосъ на тозъ народъ

Ще помнимъ ний оная пѣсень свята,
легендата за твойта чудна смъртъ.
Ще ходимъ и ще ровимъ ний земята,
ще търсимъ диритѣ на твоя пжтъ.

А стария Балканъ все тъй печаленъ
съсь всѣка нова пролѣтъ ще цѣяти.
Съсь всѣки новъ повѣй на вѣтъра
сърдцето ти юнашко ще тупти.

Защото днесъ е по-коравъ хомотъ,
синджиритѣ по-тежки, по-боли
и ний крещимъ: кжде си ти, о, Ботйовъ,
кжде си ти бунтовнико? — Стани!

Димитръ Гундовъ

* * *

На тиха скръбъ въ синия пламъкъ
душата ми тръпне пречистена;
разбрахъ безпощадната истина:
тукъ всѣка мечта е измама.

Извърна ли погледъ на дире
измжчватъ ме горестни спомени
о, колко надежди поломени
по пѣтя изминатъ съзирамъ . . .

Само вий незаглѣхнали рими
следъ изминатий пѣтъ на миражитѣ,
съ печалний си звѣнъ ще разкажете
колко сладость въ измамитѣ има.

Йсрданъ Ветвиновъ

Стихотворения

1. ДНЕВНИКЪ

Сега разбирамъ своя жребий:
тъй скърбенъ днесъ е тоя день,
ти сякашъ въ сънъ ме тукъ обсеби—
сждба на моя духъ смутенъ.

И ето въ стаята умира
последенъ зовъ на грѣшна страсть.
Защо ни любсъ-та събира?
Не питашъ ти, не питамъ азъ.

Съсъ пѣсень бѣлий прагъ премина
и спрѣ предъ моитѣ врати,—
а сякашъ тукъ е врагъ загиналъ —
тъй бледъ съмъ азъ, тъй бледа ти.

Каква е новата надежда
която ще гори предъ насъ?
И тоя пѣть кжде извежда?
Мълчимъ: звѣни вечерний часъ.

А ти ме гледашъ мълчалива
и въ странно тѣжнитѣ очи
единъ животъ почти загива
безъ звукъ, безъ пѣсень, безъ лжи.

И после трѣгвашъ все тъй странна —
заклучена въвъ своята скръбъ,
следъ тебъ и азъ те следвамъ бавно
безъ самъ да зная где ще спра.

2. НЕВЪЗВРАТИМОТО

Защо ме питашъ? Азъ не помня нищо,
дори сега неznamъ къде си ти;
не е ли пакъ за тебе безразлично
дали живѣя или не?... Но скрито
жадувашъ миналитѣ свѣтли дни.

Како че съмъ те нѣкога обичалъ
и съмъ жадувалъ твоитѣ очи,
и въ тихъ възторгъ любимъ си ме наричала?
Но ти не си днесъ малкото момиче,
душата на което е лжчи.

Сърцето ми е толкозъ много скръбно
и тъй е тъмечъ моя бжденъ день,
че азъ не знамъ кога ще се разсъмне —
та, въ ужаса една лжча да звѣнне
и ведъръ сводъ да блѣсне съзоренъ.

Сега е по добре да те забравя
и днитѣ изживѣни тамъ съсъ тебъ;
не искамъ да сподѣлямъ твойта слава
и ако нѣкога съмъ те прославялъ
прости, азъ може би съмъ билъ тъй слѣпъ.

Не влизай, не зови, не чакай —
напраздно е последната молба, —
нима не виждашъ? Нѣма вече знака, —
очитѣ ми отдавна сж изплакани
надъ моята и твоята сждба.

Йорданъ Георгиевъ

НОВИ НАСОКИ.

Следвоенното време носи особеностите на една тревожна епоха, която излъчва черната действителност за единъ още по-нерадостенъ животъ. И обяснимо е: — тая епоха не може да бъде облечена въ тогата на едно спокойно развитие, не може да има тона на едно безропотно примирение и не може да е подъ диктовката на едно неотколешно сътоусещане — защото като голъми, хлътнали, изплакани очи предъ нея все още зѣятъ и пораждатъ ужасъ дълбокитѣ рани, нанесени отъ шеметния походъ на безумията, които преминаха надъ земната грѣдь... Не тѣй лесно могатъ да се забравятъ послѣдствията отъ едно такова безумие! И не тѣй лесно нараменното сърдце на народа може да привикне да се примири, и да заживѣе съ непосилниятъ гнетъ на тѣзи послѣдствия, още по-вече, когато предъ погледа се открива приближаващиятъ се силуетъ на едно ново, много по-страшно общо изстребление...

Войната остави своя тежкъ печатъ навсѣкжде! Всѣки, дори не особено възискателниятъ наблюдателъ би открилъ погубното и разрушителното и въздѣйствие надъ всички прояви отъ обществениятъ и културенъ животъ — дошли непосредствено, или дълго следъ преживѣнитѣ братоубийства...

При едно такова положение на нерадостна действителностъ, при непоносимо тежкитѣ условия за съществуване, въ областта на литературното ни творчество се забелязва появата на единъ подеиъ за изграждане и възприемане нови насоки. Полага се началото на една възродителна струя — която, като че ли, е отзвукъ на крещящата действителностъ. Тая възродителна струя си е поставила програмни задачи, които напълно и съ право предизвикватъ и заслужаватъ сътрудничеството и подкрепата на днешния писателъ. Да възлюбишъ народа си, да възпѣешъ и изнесешъ на показъ неговата мъка, да се приобщишъ къмъ неговитѣ стремежи за промѣна, за изходъ отъ заобикалящата го неприветлива, не само за прогресъ, но тежка дори и за животъ, действителностъ — не е ли всичко това дългътъ на истинския творецъ?... И не би ли се почувствувалъ той искрено доволенъ, зарадванъ, щастливъ, ако изпълни тѣзи свои неписани задължения?...

Отрадно е, че казаната инициатива припечелва на своя страна все по-вече и повече привърженици. И, което е за отбелязване — по-старата ни генерация писатели е, като че ли, по-чужда, по-неподатлива на едни подобни проявления. Причинитѣ за това се коренятъ, безспорно, въ маса условия и предпоставки.

Живителния потокъ, възпламененитѣ факли по пътя на тая проява въ нашата литература, представляватъ най-младата генерация писа-

тели и поети, непризнати, може би, още отъ „меродавнитѣ фактори“ у насъ. Тая генерация—прекарала своитѣ ранни години въ тревожното време на неотдавашнитѣ войни, възпитавана въ духа на човѣколюбие тогава, когато още се долавяше ехото отъ ека на орждията по браннитѣ поля, като че ли най-вѣрно чувствува болната съвременность, въ която понастоящемъ сме поставени и съзнава същевременно своя дългъ, че тя е призована да приобщи съето осъзнато творчество къмъ общиятъ повикъ за подпомагане изхода отъ тая съвременность . . .

Тоя новъ видъ творчество, ако можемъ така да го наречемъ, трѣбва съ единъ още по-усиленъ темпъ да се доразвие до степенъ да зарази всички днешни писатели. И веднажъ възприели го отъ своя страна, последнитѣ ще иматъ вече правото да мислятъ, че изпълняватъ своя дългъ като духовни водачи на единъ народъ, сждбата на който е била доста жестока. за да му поднася отъ времето на неговото оформяване до днесъ, голѣми изпитания. . . . Тоя народъ трѣбва да бжде енергично подпомогнатъ! . . . Къмъ него трѣбва да се засвидетелствува чувството на обичъ и уважение! . . . Въ неговитѣ гѣнки трѣбва незабавно да се насочи осъзнатото творчество на българския писател! . . .

Клим. Симеоновъ

Културен прегледъ

Въ два броя на седмичника „Литературен гласъ“ г-нъ Професоръ Гр. Диковъ, печати две статии: „Армията на безпартийнитъ“ бр. 111 и „Интелигентски индивидуализъмъ“ бр. 115. Въ тия две статии, авторътъ излага своето схващане, че безпартийния интелигентъ би трѣбвало да се намѣси въ партизанския ни животъ и влѣе нова, освежителна и будна обществена струя, като се помъчи да облагороди сърдцата и парализира страстите. Г-нъ Николай Фолъ енергично се явилъ противъ схващането на Проф. Диковъ съ своята статия „Партизанство и културно творчество“ бр. 113 като отрече съ една тасне ненавистъ партийнитъ и легионитъ партизани — долни и алчни карьеристи! Безъ да отричаме много близки до нашето схващане мисли на г-нъ Н. Фолъ относно тая общонародна язва — партизанщината, трѣбва да констатираме, че г-нъ Диковъ изказва много умѣстни мисли въ защита на своето схващане.

Преди всичко, той не е оня закоравялъ партизанинъ — карьеристъ, който вижда всички добри дѣла само въ своята партия, а идеиния си противникъ да смѣта за „разрушителъ, предателъ“ и т. н. Авторътъ вижда ясно по какъвъ пѣтъ върви обществения ни животъ и това отрицателно партизанство до кжде ще изведе страната, затова подканя безздравата безпартийна интелиген. да влезе масово въ партийнитъ, да стане деенъ факторъ и задуши всичко старо и отрицателно. Гр. Диковъ признава фактътъ, че партизанството насади въ политиката лжата, заблудата и интригата... „Всѣки, който не е съ насъ, стана „предателъ.“ Не остана неотречена нито една инициатива, нито една придобивка

...не остана неохулена, неочернена нито една личностъ, която не е отъ „нашитъ“... Партизанството стрѣче най-важното, което крепи всѣко човѣшко общество, основата и смисъла на всѣко добро човѣшко дѣло — морала.“

Тия сж главнитъ причини които — споредъ Гр. Диковъ — отвориха интелигенцията ни отъ партийния животъ. Трѣбва ли, обаче, да се търпи това положение? Трѣбва ли да се оставятъ сѣдбинитъ на народа въ ръцетъ на тия самозабравили се и излюбени партизани, отъ които страната нищо добро не може да очаква? Замисля ли се г-нъ Н. Фолъ, който се обръща къмъ тия самозвани „народни“ хора: „Глозгайте си кокала — въ името на народа! — и оставете интелигенцията далечъ отъ вашето благо. Тая интелигенция е солта на нашия животъ“ — помисля ли той, че оставя тая непоковарена интелигенция въ ръцетъ на партизанинитъ, които рушатъ съ мжка създаденитъ дѣла, защото партизанщината е „вонящо благо отъ злоупотребления и претѣпления.“ (Н. Фолъ) Значи трѣбва здравата мисль да остави едни да глозгатъ народния кокалъ, да рушатъ и грабятъ, а други да създаватъ и всичко свое създание да хвърлятъ въ хищнитъ лапи на партизанинитъ — т. е. отъ една страна да се създава, отъ друга — да се руши! Кжде ще останатъ тогава, дѣлата на тая народна безпартийна интелигенция която — за съжаление — зависи много отъ партизанинитъ? Ние мислимъ, че докато съществува тая партизанска стрѣвъ, дѣлата на безпартийната интелигенция винаги ще сж застрашени и унищожавани отъ най-случайни хора.

Българската здрава мисль трѣбва да смъкне маската на тия самозабравили се

люде и сама да посме съдбините на страната.

Интелигенцията не трябва да оставя други да рушат собствените ѝ дѣла. Всѣки да си знае мѣстото...

* * *

Въ брой 118 на сѣщия седмичникъ „Литературенъ гласъ“, г-нъ Проф. К. Гълъбовъ дава статия пакъ отъ тоя характеръ — както да бѣде отношението на писателѣтъкъмъ обществения животъ. („Писателѣтъ и обществениятъ животъ“). И той констатира, че писателѣтъ е затворенъ въ себе си; тъй не е будна обществена съвестъ, а все повече се отдалечава отъ действителността.

Наистина, мисията на днешния писателъ не се изчерпва само да пише стихове и разкази. Който днесъ има амбицията да бѣде полезенъ на своя народъ, не трябва на живѣе отчужденъ отъ другите, а да бѣде активенъ общественикъ. За всѣко културно обществено дѣло той трябва да има критерий, да бѣде будно око и да помни, че неговото творчество трябва да носи общественъ характеръ. Въ противенъ случай кому ще бѣде нуженъ писателѣтъ?

За съжаление, българскиятъ писателъ вече отъ десетилѣтния насамъ е изгубилъ онова чувство на общественостъ, което е тѣлкозъ характерно за писателя отъ преди освободителната епоха и първите десетилѣтния на нашия самостоятеленъ политически животъ. Той води едно ограничено съществуване, интересуващъ се само отъ своето творчество, но не и отъ обществените и културни въпроси на страната... „Писателѣтъ е длъженъ да проявява по-голямъ интересъ къмъ тия въпроси (обществени и културни) да се намѣсва съ перото при сѣтѣхното разсуждение, да въздѣйствиа върху управлението и общественото мнѣние, както върши това писателѣтъ въ други страни, които го е вър-

шили и у насъ преди войните.“

Ние мислимъ, че това ще се постигне само когато писателѣтъ се вживѣе съ действителността и неговото творчество бѣде предназначено за другите; когато двете понятия: писателъ и общественикъ се слѣятъ въ една личност и когато се разбере, че „писателството е върховна мисия, която не се изчерпва съ писане стихове, романи, разкази, или драми: писателѣтъ трябва да знае, че отъ него обществото иска нѣщо повече отъ художествените му творби — иска да бѣде обществена и културна съвестъ“

* * *

Отъ пѣколко години българската културна преса държи едно особено неблагоприятно отношение къмъ Народния театръ Седмичника „Мисълъ“ пръвъ се обяви решително противъ политиката на директора Владимиръ Василевъ (редакторъ на сп „Златорогъ“) Напоследъкъ и „Литературенъ гласъ“ остро напада управлението на Народния театръ. Наредъ съ печатаните по-рано бележки отъ сведующи кръгове, се появили и две обширни статии отъ режисьорите — И. М. Даниелъ и Николай Фалъ, озаглавени: „Защо загина Народниятъ театръ.“ За истинността на фактите не можемъ да се съмняваме, понеже и други хора, които следятъ живота на тоя културенъ институтъ и даже — които непосредствено работятъ въ него — не еднократно сж изнасяли предъ обществото разрушителния пътъ, по който върви управлението на театъра. Други сж казвали за постановките, за репертуара и за играта на артистите не добри работи.

Ние искаме да наблегнемъ на другъ фактъ, не по-малко влиуващъ хората, които следятъ отблизо всички прояви на Народния театръ. Известно е, че до сега държавата отпускаше 14 милиона помощ на сѣщия тоя

Народен театър. Общото намаление, обаче, на държавните разходи, засегна и тая помощ, която се намали на 12 милиона. Това нѣщо огорчи управлението, което щелро прибираше готовитѣ пари. Явиха се нѣкои неоснователни изложения въ пресата отъ дирекцията, съ косто се искаше увеличение на помощта.

Вѣрно е, че Народния театър е най-голѣмата културна сграда у насъ и че за подържане на неговата модерна и грамадна сцена, трѣбватъ по голѣми срѣдства. Но каква смисълъ има да съществува той, когато не само че не покрива разносикѣ си, но му сѣ недостатъчни още 12 милиона лева на година! И въ името на кои интереси се харчатъ тия народни пари? На народа ли? — Че той още не е виждалъ своята столица, а камоли да иде въ Народния театър, където ценитѣ съвсемъ не сѣ народни — отъ 15 до 70 лева. Никой не може да отрече, че само едно незначително столично общество посещава спектаклитѣ. Въ по-вечето случаи провинциалиста, който случайно е отишълъ въ София по работа, или нѣма да има време да иде на театъръ, или пъкъ ще му липсватъ пари! Питаме се: само за това ли малцинство трѣбва да се харчатъ милиони народни пари? Понеже театърътъ да играе нѣкаква роля за възхода и затварянето на българ. драма.

Но репертуарътъ се състои почти изключително отъ чужди пиеси и то (по думитѣ на сведущи хора) избрани най-случайно. Отъ около 40 представени български драматически творби, дирекцията на театъра не е одобрила нито една! Пъкъ и да сѣ всички слаби — нима обществото не трѣбва само да оцени българските автори?

Една бедна страна не може да поддържа единъ институтъ, дето само тѣсненъ кръгъ хора иматъ материални и духовни облаги.

Народния театър може да съществува само при положението — прихода да покрива поне разхода. У насъ съществуватъ много частни театри съ столични артистични сили и тамъ не само че не се получаватъ субсидии, но прихода значително надминава разхода. И нека се забележи, че освенъ субсидията отъ 12 милиона лв., Нар театъръ се ползува и съ други облаги отъ държавата.

Всичко това говори много зле за управлението на театъра и че тамъ не се гледа сериозно на работата.

Отъ такива културни институти, който всъщностъ поглѣщатъ само пари, безъ да даватъ нѣщо на българския народъ, ние нѣмаме нужда. Или народния театъръ да се даде въ ръцетѣ на здраво управление, косто да не се нуждае отъ субсидии, или да се уволни цѣлия му персоналъ — артистиченъ и технически.

Най малко сега българския народъ може да си позволява луксове.

Петъръ Стаповъ

За Ботйова, Дживовани, Папини и...

Съвременниятъ импулъсъ за творчество не идва отъ спокойни извори, а отъ развълнувани гърди отъ дълбоки преживѣвания, отъ клокочещи извори. Сѣнката на измамното Утре блуждае по рѣбоветѣ на душата денемъ — вечеръ слиза въ дълбочинитѣ и, за да влѣе кръвъ въ поетичната младостъ. И отъ това очитѣ ни се примрежватъ: минаватъ конници, а следъ тѣхъ редници на свободата, проехтяватъ гърмежи, легендаренъ рогъ трѣби и цѣлото човѣчество, интернационалътъ на народитѣ, празнува свободата си. Романтиката успокоява нервитѣ ни и преди да извършимъ дѣло — ставаме мечтатели.

Дълбоко преживяваме неспокойните дни, в които живеем, но творческият ни импулс се превръща на златен прах, на блън, поезия — преди да е бил огън, който трябва да изпепели едно съдържание или една форма. Съ други думи — искаме, блануване да бждем жертви, преди да сме се подготвили за жертвоприношение. Бързае да освободим онеправданите, преди да имаме убеждение и воля за революция, И се люлеем в героичния сън на барикадите..

2.

Затова от горещото желание за истина и справедливост не идва буря, не блъсват змиевници на гръм, за да трепне душата ни в социална душа на времето. И мъртвеем в поезията на младостта си. Дали не сме още всеотдайни любовници на измамното утро? Дали не сме напълно съвременни, напълно социални? Или силата на словото ни е достатъчна? —

Върно, никой не вдига дионисева чаша за вакханална наздравица, но вакханалите сж сол на вѣка. Къде е злъчката на въпроса? Или — ако социалната грижа опростотвори идейния мир, детеминира чувствата и синтезира естетичните принципи до временната тенденция на понятието, на звука, на баграта или линията — то силата на словото не придоби жизненна мощност от това революционно явление, а само динамична форма. Освободеният атеизъм, като философска предпоставка на борчески святглед, дна в тази динамична форма и добре показва жаждата за нов живот на земята, за нова социална уредба.

3.

Защо тогава да не пишем наздравицата за бъдещето? И ето — клокочи, нѣщо в гърдите ни. Услушвам се и чувам: тежкото бумтее на подземни пълноводни рѣки.

доловям началото на пламъци, които ще емнат пожар. Виждам блѣни корабни платна. И пристанище.... Будуващ надъ Ботѣва, азъ трия зачервени очи надъ Папини и виждам двуосгрнето на истината: бъдещето е измамна любовница.

4.

„Въ името на Бога или Сатаната“ — защо кжсат безпошадно образа и духа на Ботѣва? И защо чувството и буржуазната жадъ за собственост трябва да прострат лапи и надъ безсмъртния революционер? Запомнете! — Той е на всички и ничии! Така, както всѣка народна пѣсенъ. Той е една народна пѣсенъ, последната, може би...

5.

Хармоничното съжителство на мисъл и дѣло — ето блън, достосн за снопея. Ето духът на всѣка легенда, ето житеза на Ботѣвия път. Истината е, че съвременните импулси за творчество идват от клокаещи извори и сж трагически осѣтлени от възможностите да се превоплотят въ хармония. Но блуждае сѣнка отъ безкръвие, минават отражения отъ бледи образи и вмѣсто да приемемъ Бѣтова — половинъ вѣкъ следъ смъртта му — като откровение, ние се задоволяваме само съ безполезно химнослужене.

„Въ името на Бога или Сатаната“ — да пишем наздравицата за неговия дух, но отъ виното, което той остави. То е старо и шуми въ дълбоките и хладни зимници на неговия дух — поезия на вѣчната младост!

Стефанъ Станчевъ

КУЛТУРНИ ВЕСТИ

Провинциален писателски съюзъ. Презъ следующата годишнина на „Угари“ ще печатаме статии върху повдигнатия въпросъ за провинциаленъ писателски съюзъ, или група Редакцията ни ще вземе становището по въпроса.

Ботйово утро въ Шуменъ. На 31 май т. г. Дома на изкуствата и печата и литературна задруга „Угари“ въ гр. Шуменъ уредиха Ботйово утро. Участвуваха: Ив. Буюклийски, Дим. Гундопъ, Дим. Веженовъ, Йор. Георгиевъ, Симеонъ Мариновъ, Дора Шопова и Х. Хараламбиевъ съ свои работи.

Вестникъ „Угари.“ Къмъ месецъ августъ, когато нѣма да има други литературни издания, ще излѣзе извънреденъ брой вестникъ „Угари“. Ще участвуватъ столични и провинциални писатели; ще съдържа и мненията на редица авторитети за значението и ролята на списание „Угари“ въ духовното издигане на провинцията.

Презъ лѣтото голѣмото амстердамско списание „Холандски прегледъ“ ще излѣзе съ специаленъ брой посвѣтенъ на България. Между другото ще съдържа и следнитѣ теми: „Български национални костюми“, „Български народни танци“, „Розовата долина“, „Обработване на розитѣ“ и „Български старини“ (безъ Рилския манастиръ.) Желаящитѣ да взематъ участие, нека напишатъ материала си на английски, френски или нѣмски езикъ. За по подробни сведения да се отнесатъ до Йорд. Георгиевъ „Тетевенска“ 4 гр. Ески-Джумая.

Материала да се изпрати на същия адресъ.

ВЕСТИ ОТЪ ЧУМБИНА

Идущата година въ Германия ще бжде тържествено отпразднувана стогодишнината отъ смъртта на великия поетъ **Волфгангъ Гьоте.**

Тържеството ще бжде отпразднувано най-първо въ малкия градъ Илменсия — Тюрингия, кждето Гьоте за последенъ пътъ е отпразднувалъ рождения си день — 28 августъ 1831 година. Специаленъ хоръ ще изпълни нѣколко пѣсни, а въ новия устроенъ паркъ ще бжде играна драмата „Ифигения.“

На 5 юний т. г. въ помещението на рускитѣ художници и скулптори въ Парижъ е била открита изложба. Били изложени 135 картини и статуи. Участвуватъ: А. Бѣлски, С. Нолкенъ, Л. Юшкинъ и други. Изложбата е имала голѣмъ успѣхъ.

Въ галерията „Нувель Есбръ“ знаменития френски скулпторъ Шарлъ Деспио е открилъ изложба на най-новитѣ си произведения.

Съюзътъ на младитѣ руски поети и писатели въ Парижъ, на 13 юний е устронлъ последията за сезона литературна вечеръ въ дома на съюза.

На 8 юний комитета на литературнитѣ критици въ съставъ: Роменъ Колюсъ, Франсисъ де Краусе, Дюамелъ, Мекъ Орланъ и др. дадъ премията „Възраждане“ на Жозефъ Пейре, за романа му, „Бѣлия ескадронъ“ който е излѣзалъ първоначално като подлистникъ на единъ френски вестникъ.

На 11 юний се открилъ въ Буда-Пеша първия международенъ историко-литературенъ конгресъ. Въ него взематъ участие представителитѣ на всички европейски стра-

ни съ изключение на Англия. Отъ балканските държави участвуватъ само Сърбия и Романия.

Въ щата Луизиана е била открита картина, която споредъ изследванията на нѣмския специалистъ Д-ръ Ерикъ фонъ Бергенъ, принадлежи на великия италиански художникъ **Рафаело**.

Картината представлява „Мадоната съ Исусъ Христосъ“.

Нови ръкописи отъ Пушкинъ. Въ Симбрускъ, въ квартирата на писателя Б. М. Назаревъ, известния критикъ Аненковъ, съвсемъ случайно е открилъ нѣколко Пушкинови ръкописи, неизвестни до сега.

Намѣренитѣ ръкописи съдържатъ следнитѣ Пушкинови произведения: черновъка на стихотворението „Азъ казахъ“; „За нищожеството въ руската литература“ — политическа статия върху критиката; планъ; на една приказка — „Златния пѣтель“; първоначалния текстъ на „Капитанската дъщеря“ и три резюмета на ненаписана повесть „Руский псалмъ“.

Ръкописитѣ сж предадени на Петербургската публична библиотека.

БЕЛЕНЖКИ И СЪОБЩЕНИЯ

Писателятъ Антонъ Страшимировъ. — по случай предстоящото чествуване на шестдесетъ годишнината му — е написалъ автобиографията си — „Творчество и животъ“. Книгата е издадена отъ комитета за отпразнуване юбилея на писателя.

Наградата за изкуство отъ 20,000 лева отъ фонда Берлиновъ при Академията на наукитѣ е дадена на художника Борисъ Деневъ.

Излѣзла е отъ печатъ книгата

А л м а н а х ъ Литературенъ гласъ — цена 70 лева. Книгата се изпраща безплатно на предплатилитѣ абонати на в. „Литературенъ гласъ“ до 15 ноемврий 1930 год. Участвуватъ: Елинъ Пелинъ, Людмилъ Стояновъ, Ст. Чилингировъ, проф. Ас. Златаровъ, проф. Арnaudовъ, проф. К. Гълъбовъ, Николай Фолъ и др.

Излѣзълъ е отъ печатъ огромния трудъ на писателятъ Ст. Чилингировъ — „Български читалища преди освобождението“ „приносъ къмъ историята на българско възрождане“ — издание на Мин. на Нар. Просвещение (ококо 700 страници.)

Добринъ Василевъ е сложилъ подъ печатъ новата си повесть „Клетва.“

Тая годизна се навършиха 5 години отъ смъртта на поета Цанко Церковски.

На 10 май се навършиха 19 години отъ смъртта на Пенчо Славейковъ.

Брой 36 отъ седмичника „Мисълъ“ е посветенъ на свѣтлата паметъ на легендарния поетъ и борецъ — Хр. Ботѣвъ; брой 37 на сжщия седмичникъ е посветенъ на Македония — страната на робството.

Пѣсни за Македония помѣстване по случай „Деньтъ на Македония“ 1 юний

Авторътъ на сжщитѣ пѣсни скоро слага подъ печатъ нова книга — „Любовта на Македония“.

За съжаление, презъ изтеклата година, много отъ провинциалнитѣ поети и писатели не се отзоваха да сътрудничатъ изъ провинциалнитѣ издания, или пъкъ частъ отъ тѣхъ проявиха слаба активностъ. Желателно е всички сили да се сгрупиратъ и изнесатъ предъ обществото дѣлото на цѣлата творческа провинция.

Христо Д. Бръзицовъ е написалъ комедия, въ която участвува и публиката.

Конкурсъ за българска пиеса. Д-во „Българска драма“ обявява конкурсъ за написване пиеса отъ български авторъ. Ония писатели, които желаятъ да участвуватъ въ конкурса, да изпратятъ работитъ си до 1 юний т. г. на адресъ: „Българска драма“ ул. „Клементина“ № 11 стая № 9. Премираната пиеса ще бѣде изнесена отъ трупата на Д-то презъ идущия сезонъ.

На 14 юний се чествува „Денъ на руската култура“.

Наскоро е открита при с. Дуванли (Пловдивско) една старинна тракийска гробница. Разкопкитъ сж видени отъ археолога г-нъ проф. Б. Филовъ.

Откритата тракийска гробница се намира между селата Дуванли и Хамбарли въ могила висока 8 м. и въ диаметръ 4 м.

Гробницата е изградена отъ голѣми каменини блокове. Дълга е 2 м. и 10 см., висока 1 м. и 50 см. Тя е принадлежала на виденъ тракиецъ, вѣроятно волачъ на племе. Тѣлото е било изгорено вънъ отъ гробницата и остатъцитъ отъ коститъ сж сложени въ гроба съ други предмети.

Най-важенъ отъ предметитъ е единъ прѣстенъ отъ масивно злато съ гравюра на коникъ и дума Скитодоко, името на притежателя на прѣстена и вѣроятно името на погребания тракийски търговецъ. Името е тракийско.

Намѣрени сж още две златни пластинки — нагрѣдници, които се срещатъ само въ тракийски гробове; два голѣми сребърни сѣда, на едина отъ тѣхъ има гравюри на бога Дионисъ съ мената, митическо същество, което е придружавало бога Дионисъ.

Отъ другата страна на сѣжия сѣдъ има гравюри на менада и сатири.

Тия сѣдове сж уннумъ въ археологията. Такива предмети нѣма и въ най-голѣмитъ музеи на Парижъ, Лондонъ, Берлинъ и Нью Йоркъ.

Другитъ предмети сж: голѣмъ бронзовъ сѣдъ, шлемъ на парчета, но съ запазена кожа, желѣзенъ мечъ, сребърни позлатени релефи — глава на медуза, две колесници съ по 4 коня и върху тѣхъ богинята на по-

бѣдата Виктория съ вѣнецъ въ рѣжа. Другитъ релефи сж съ лѣпчета.

Най-интересното е, че за пръвъ пѣтъ въ тракийска гробница се намиратъ остатъци отъ материя — всички предмети и кости сж били покрити съ пурпуренъ плащъ съ бѣли краски. Този плащъ се е обърналъ на прахъ.

Гробницата датува отъ V в. пр. Хр. и може да се счита една отъ най-важитъ археологически находки у насъ.

Нар. арх. музей наскоро ще направи изложба на предметитъ намѣрени въ гробницата при с. Дуванли и въ гробницата при с. Мезскъ.

Книгописъ:

КНИГИ:

Любомиръ Напетовъ — повестъ отъ **Ив. В. Ваневъ** — Велпсавъ, 1931, цена 40 лева. Написана съ лекъ и живъ езикъ. Повестъта на Ваневъ разкрива умѣло интереситъ и силеткитъ около назначаването и увольняването на секр-бирника Любомиръ Напетовъ. Повестъта е вѣрно отражение на нашитъ издрѣбѣли и развратени политически нрави.

Триумфътъ на смъртъта и пѣсенъта на живота — литературенъ монологъ, мисли и ноезия на живота и смъртъта, отъ **Слави Славчевъ**. 1929 год. Карнобатъ, цена 5 лева.

ВЕСТНИЦИ:

Свѣтлоструи — бр. 8-9 съ литературно приложение „Очи“.

Тунджа — бр. 596.

Наше Слово бр. 332 г. VII — Фердин.

Събуждане бр. 5-7-8 г. [гара Телишъ]

Мостъ г. I бр. 56 14-15.

Шуменски Курьеръ г. VI бр. 287-590

Луковитски Новини — г. IV бр. 58.

Василь Друмевъ — г. I бр. 5.

Черноземъ — бр. 6-7.

СЪДЪРЖАНИЕ :

Отъ редакционниятъ комитетъ * Недѣлко Месечковъ—Синъ се роди * Иванъ Буюклийски—Писмо—Жътва * А Струга—Пѣсни за Македония Черний вѣтъръ—Македония * Симеонъ Мариновъ—Праздникъ * Петъръ Стжповъ—Действителность и изкуство * Свѣтлозаръ Димитровъ—Синъ * Димитъръ Гундевъ—Надъ всичко—Жертва * Йорданъ Ветвиновъ * * Йор. Георгиевъ—Дневникъ—Невъзвратимото * Климентъ Симеоновъ—Нови насоки * Културенъ прегледъ — Петъръ Стжповъ—Стефанъ Станчевъ * Културни вести * Вести отъ чужбина * Бележки и съобщения * Книжницъ

ЕСКИ-ДЖУМАЯ

май и юний

Редактиратъ: Асень Каваевъ, Йорданъ Георгиевъ и Петъръ Стжповъ

Абонаментъ: 40 лева

Адресъ: „Угари“ — Ески-Джумая

Съ настоящият двоенъ брой „Угари“ навършва първата си годишнина.

Броятъ е отпечатанъ само въ 500 екземпляра и се изпраща на ония абонати, които сѣ получавали цѣлата годишнина на списанието.

Първиятъ брой на втората годишнина на списанието ще излѣзе презъ септемврий т. г.

Ония които желаятъ да получаватъ списанието да съобщятъ това до 31 августъ т. г., като преведатъ и половината отъ абонамента, който за II-та година ще бѣде 60 лева за 10 броя.

Презъ втората година въ списанието ще участвуватъ почти всички поети и писатели отъ Северна и Южна България, както и младитѣ отъ столицата.

Всичко що се отнася до списанието ще се изпраща на адресъ:

Списание „Угари“ — Ески-Джумая